

BROCHURE

**ALGEMENE
BOUWPLAATSKOSTEN**

MODEL 2018

nvbk
NEDERLANDSE VERENIGING
BOUW KOSTENDESKUNDIGEN
FINANCIËLE BEHEERSING
VAN BOUWPROJECTEN

Bouwend Nederland
de vereniging van bouw- en infrabedrijven

Colofon

© 2018 NVBK/Bouwend Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Aansprakelijkheid

Hoewel het model ABK 2018 met de grootst mogelijk zorg is samengesteld, blijft het een model dat bedoeld is richting te geven. Derhalve aanvaarden de NVBK, Bouwend Nederland, de leden van de werkgroep en andere daarbij betrokken personen of instanties geen enkele aansprakelijkheid uit welke hoofde dan ook die op welke wijze dan ook het directe of indirecte gevolg is van het gebruik van dit model. Gebruik van het model ABK 2018 komt derhalve geheel voor eigen rekening en risico.

NVBK

Nederlandse Vereniging van Bouwkostendeskundigen
Postbus 1058
3860 BB Nijkerk
Tel. 033 247 3474
secretariaat@nvbk.nl
www.nvbk.nl

Bouwend Nederland

De vereniging van bouw- en infrabedrijven
Postbus 340
2700 AH Zoetermeer
Tel. 079 3 252 252
info@bouwendnederland.nl
www.bouwendnederland.nl

Voorwoord

Voor u ligt het gezamenlijke model Algemene bouwplaatskosten (ABK) dat is opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Bouwkostendeskundigen (NVBK) en Bouwend Nederland. ABK zijn kosten die direct samenhangen met het bouwproject, maar geen direct verband hebben met de onderdelen van het bouwobject. ABK zijn kosten van voorzieningen, productiemiddelen en daaraan verbonden arbeid die in het project worden gebruikt, niet direct aan onderdelen van het bouwobject kunnen worden toegerekend en die niet in het project achterblijven.

In de praktijk is regelmatig discussie over de inhoud van de begroting van de kosten op de bouwplaats die niet specifiek voor een bouwdeel of element worden gemaakt. De NVBK heeft daarom jaren geleden een brochure uitgegeven om deze kosten duidelijk af te bakenen en te rubriceren. Ook Bouwend Nederland heeft via haar voormalige researchstichting, RRBouw, een ABK-model gepubliceerd en onderzoek gedaan naar de hoogte van de ABK.

De NVBK heeft afgelopen jaar het initiatief genomen om haar brochure ABK te herzien, aangezien er sinds haar laatste publicatie veel is veranderd in het bouwproces. De NVBK heeft vervolgens Bouwend Nederland benaderd om gezamenlijk een nieuw ABK-model op te stellen. Immers, het zou mooi zijn als de NVBK als adviseur en Bouwend Nederland als uitvoerende partij het gezamenlijk eens zijn over het ABK-model en de rubricering van de ABK.

Bij het opstellen van het gezamenlijke ABK-model is de NEN-commissie van NEN 2699:2017 om advies gevraagd. Het voorlopige concept is in sub-normcommissie kostenclassificatie besproken. De NVBK en Bouwend Nederland danken de voorzitter van de NEN-commissie en de andere commissieleden voor hun waardevolle adviezen.

Veel dank gaat daarnaast uit naar de leden van de werk- en klankbordgroep voor hun betrokkenheid, enthousiasme en de kennis en ervaring die zij beschikbaar hebben gesteld. Zonder deze constructieve bijdrage zouden wij niet tot dit resultaat zijn gekomen.

Deze brochure is een gezamenlijke uitgave van de NVBK en Bouwend Nederland. Het model ABK 2018 wordt ondersteund door de Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus (BNA). De NVBK en Bouwend Nederland hopen met deze brochure een bijdrage te leveren aan het eenduidig opstellen van begrotingen van Algemene bouwplaatskosten. Het model ABK 2018 is richtinggevend, maar niet uitputtend. Suggesties voor verbeteringen zijn welkom.

Maart 2018, NVBK/Bouwend Nederland

Inhoud

Voorwoord	3
1. Aanleiding en doel nieuw model ABK	5
2. Model Algemene bouwplaatskosten (ABK)	
2.1 Inleiding	6
2.2 Definitie ABK	6
2.3 De plaats van ABK binnen NEN 2699	7
2.4 De plaats van de ABK in breder perspectief	8
2.5 Algemene kosten en Algemene bouwplaatskosten	11
3. Model ABK	
3.1 Rubricering	12
3.2 Model ABK	12
3.3 Bijzondere ABK	18
3.4 Niet tot ABK behorende kosten	18
Bijlage I: Rubricering van de investeringskosten volgens NEN 2699	20
Bijlage II: Verklarende woordenlijst en literatuurlijst	21
Bijlage III: Overzicht werk- en klankbordgroep	23

1. Aanleiding en doel nieuw model ABK

Algemene bouwplaatskosten (ABK) zijn kosten die direct samenhangen met het bouwproject, maar geen direct verband hebben met de onderdelen van het bouwobject. In de praktijk is lang niet altijd duidelijk welke kosten onder algemene bouwplaatskosten vallen. Daarnaast zijn er de afgelopen jaren door innovatie van het bouwproces, zoals BIM, nieuwe kostensoorten bij gekomen die tot de ABK kunnen worden gerekend. Ook zijn uitvoerende partijen tegenwoordig veelal actief in de fase voorafgaand aan uitvoering. Hierdoor is niet altijd duidelijk waar de knip zit tussen ontwerp- en uitvoeringskosten.

De Nederlandse Vereniging van Bouwkostendeskundigen (NVBK) en Bouwend Nederland hebben in het verleden rapporten uitgegeven met ieder een eigen model ABK. De laatste versie van de NVBK is een brochure met een model uit 1998. Voor Bouwend Nederland is dit de publicatie van RRBouw uit 2010. Om discussies over de ABK in de praktijk te reduceren, heeft de NVBK Bouwend Nederland gevraagd om gezamenlijk op te trekken in het integreren en actualiseren van de ABK-modellen van beide verenigingen. Om tot een breed gedragen model te komen, is ook aangesloten bij de indeling van NEN 2699.

Doel van het nieuwe model ABK is dan ook eenduidigheid in de sector ten aanzien van welke kosten tot de ABK behoren en nauwkeuriger toekenning van de ABK waardoor minder discussie in de praktijk. Daarbij is rekening gehouden met de gangbare praktijk en is er ook een indeling gemaakt die voor (nagenoeg) alle bouwprojecten bruikbaar is. Opdrachtgevende en opdrachtnemende partijen worden dan ook opgeroepen dit nieuwe model ABK te hanteren.

Gezien de snelheid van nieuwe ontwikkelingen in de bouwsector is het ABK-model echter blijvend in ontwikkeling. De werkgroep heeft dan ook geconstateerd dat het ABK-model periodiek (lees: sneller dan voorheen) op onderdelen geactualiseerd dient te worden.

Leeswijzer: in hoofdstuk 2 wordt het model ABK nader toegelicht met de uitgangspunten en gemaakte keuzes door de werk- en klankbordgroep. In hoofdstuk 3 volgt het ABK-model, een overzicht van bijzondere ABK en kosten die elders thuishoren. Separaat is een flyer met het ABK-model en voorbeelden per rubriek op de website van de NVBK en Bouwend Nederland te downloaden.

2. Model Algemene bouwplaatskosten (ABK)

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de definitie, gemaakte keuzes en uitgangspunten voor het model Algemene bouwplaatskosten (ABK) toegelicht.

In de gehanteerde terminologie wordt steeds het begrip bouwkosten gehanteerd en niet het begrip aannemingsom. Ook wordt gesproken over bouwbedrijf en niet over aannemer. De begrippen aannemingsom en aannemer refereren aan een bepaalde organisatie van het bouwen, waarbij een partij het werk 'aanneemt' ter uitvoering terwijl een andere partij daartoe opdracht verleent. Een aannemingsom valt lang niet altijd samen met het begrip bouwkosten. Een aannemingsom kan bijvoorbeeld alleen betrekking hebben op het bouwkundige werk, of alleen op de installaties. Anderzijds is soms ook een deel van de inrichting of van de bijkomende kosten in de aannemingsom opgenomen. Regelmatig worden werkzaamheden met betrekking tot het bouwrijp maken van het bouwterrein aan het bouwbedrijf opgedragen. Dat zijn geen bouwkosten, maar grondkosten: het bouwen begint op een bouwrijp terrein.

2.2 Definitie ABK

In de eerdere rapporten en brochures worden diverse benamingen en definities gebruikt. Wat betreft de titel wordt aangesloten bij de praktijk: "Algemene bouwplaatskosten", afgekort ABK. De definities die gebruikt worden, zijn in alle documenten verschillend, maar komen meestal op hetzelfde neer. Ook in de NEN 2699 is een definitie opgenomen:

Kosten van materieel en/of arbeid die nodig zijn voor de uitvoering van een bouwproject, voor zover deze kosten niet zijn verbonden aan middelen, zoals materialen, die op de bouwplaats bij oplevering achterblijven.

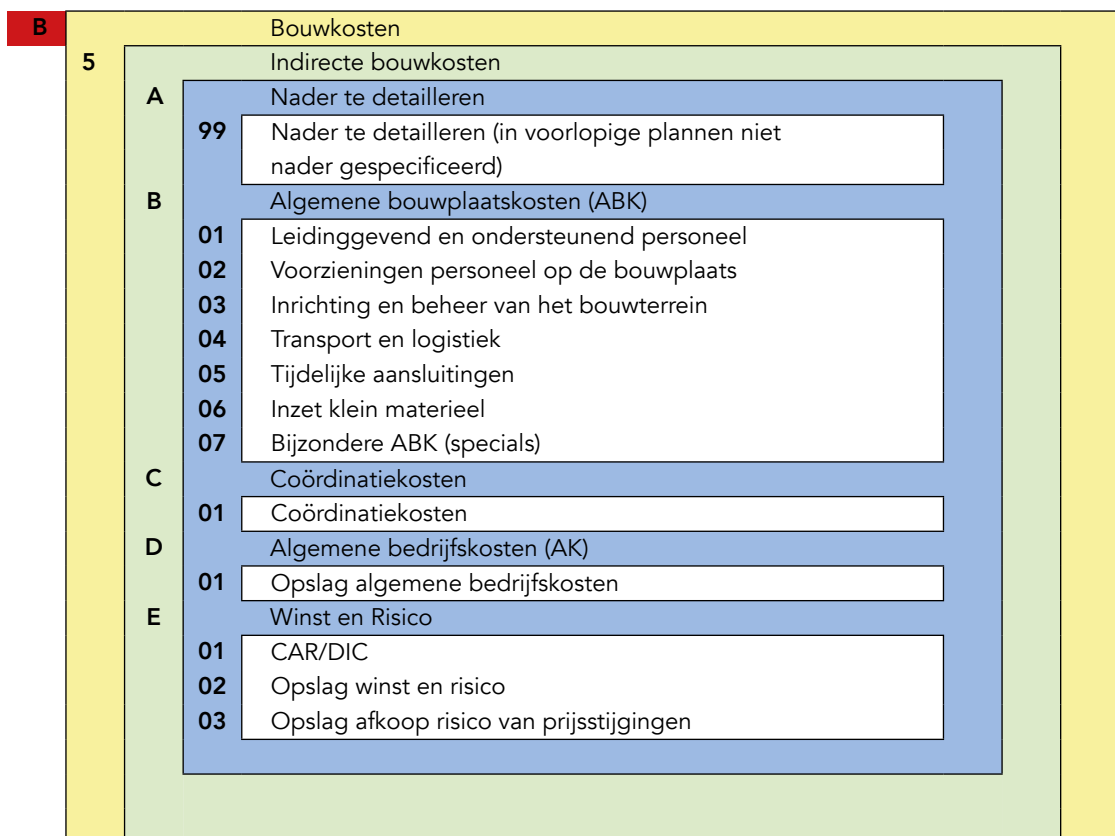
In deze brochure wordt de volgende (aanvullende) definitie gehanteerd:

ABK zijn kosten die direct samenhangen met het bouwproject, maar geen direct verband hebben met de onderdelen van het bouwobject. ABK zijn kosten van voorzieningen, productiemiddelen en daaraan verbonden arbeid die in het project worden gebruikt, niet direct aan onderdelen van het bouwobject kunnen worden toegerekend en die niet in het project achterblijven.

2.3 De plaats van ABK binnen NEN 2699

Om tot een breed gedragen model in de sector te komen, is aangesloten bij de indeling van NEN 2699: 2017. In de bijlage vindt u de onderdelen van NEN 2699. Het onderdeel ABK valt binnen NEN 2699 onder het cluster B5. Omdat het hele cluster B5 van de NEN 2699 niet alleen uitvoeringskosten bevat, maar alle kosten die niet direct toe te wijzen zijn aan een bouwdeel of element, is aan NEN verzocht de titel te wijzigen in 'Indirecte kosten'. Daarnaast is in overleg met NEN vastgesteld om het onderliggende niveau van elementencluster B5B opnieuw in te delen conform onderstaand overzicht. Hierbij zijn de kosten van het management en materieel uit elkaar gehaald en is de indeling aangepast op het ABK-model van deze publicatie. Tevens is overleg geweest met de betreffende subcommissie voor deze norm. Ook de verdere indeling van rubriek B5 is iets aangepast, zodat deze beter aansluit op de gangbare praktijk.

Figuur 1. Plaatsing van ABK binnen NEN 2699

2.4 De plaats van de ABK in breder perspectief

Een beeld van de plaats van de ABK in de totale investerings- en exploitatiekosten van een bouwobject is weergegeven in figuur 2. Daaruit blijkt dat de ABK onderdeel zijn van de totale bouwkosten van een bouwobject. De totale bouwkosten maken onderdeel uit van de totale investerings- en exploitatiekosten van een bouwobject.

Ontwikkelingen in het bouwproces, zoals het verschuiven van uitvoerende partijen richting de ontwerpfase en het gebruik van BIM, zorgen in de praktijk voor onduidelijkheid over de juiste plek voor het opnemen van bijvoorbeeld de ontwerpkosten. Deze ontwikkelingen zijn gerelateerd aan de gekozen contractvorm en de daarbij behorende voorwaarden. Bij het opstellen van het nieuwe ABK-model is hiermee rekening gehouden. In de lijn van NEN 2699 zijn de ABK onderdeel van de Bouwkosten en Bijkomende kosten (BKK) onderdeel van de Investeringskosten. BKK zijn kosten die betrekking hebben op voorbereiding en begeleiding. Zie figuur 2 voor een grafische weergave.

Ter verduidelijking volgt een tweetal voorbeelden:

- BIM modellering, engineering en coördinatie komen zowel voor in de ontwerpfase als in de uitvoeringsfase. De kosten voor de ontwerpfase moeten opgenomen worden in de bijkomende kosten, die voor de uitvoeringsfase in de ABK.
- Ecologie is een aspect dat door afname van bouwruimte en toename van het duurzaamheidsbesef binnen de maatschappij een belangrijker plaats krijgt. De kosten voor een ecologisch advies en een nulmeting horen thuis in de bijkomende kosten. Het monitoren en verrichten van handelingen voor bijvoorbeeld verplaatsing en/of veiligstellen van flora en fauna behoren tot de ABK.

2. Model Algemene bouwplaatskosten (ABK)

Figuur 2. De plaats van ABK in breder perspectief

		NEN 2699-rubriek	Kostensoort	
EXPLOITATIEKOSTEN Contractvorm: Design, Build, Maintain (DBM) UAV-GC 2005	INVESTERINGSKOSTEN Contractvorm: Design & Build (D&B) UAV-GC 2005	A	Grondkosten Grondkosten Subtotaal Grondkosten	
		BOUWKOSTEN Contractvorm: Bestek & Tekening UAV 2012	B	Bouwkosten Directe bouwkosten
			1	Bouwkundige werken
			2	Installaties
			3	Vaste inrichting
			4	Terrein
			5	Subtotaal Directe bouwkosten
				Indirecte bouwkosten
			A	Nader te detailleren (indien nodig)
			B	Algemene bouwplaatskosten (ABK)
	01		- Leidinggevend en ondersteunend personeel	
	02	- Voorzieningen personeel op de bouwplaats		
	03	- Inrichting en beheer van het bouwterrein		
	04	- Transport en logistiek		
	05	- Tijdelijke aansluitingen		
	06	- Inzet klein materieel		
	07	- Bijzondere ABK (specials)		
		C	Coördinatiekosten	
		D	Algemene bedrijfskosten (AK)	
		E	Winst en Risico	
			Subtotaal Indirecte bouwkosten	
		Totale bouwkosten		
	C	Inrichtingskosten Inrichtingskosten Subtotaal Inrichtingskosten		
	D	Bijkomende kosten Bijkomende kosten Subtotaal Bijkomende kosten		
	E	Onvoorzien Onvoorzien Subtotaal Onvoorzien		
	F	Belastingen Belastingen Subtotaal Belastingen		
	G	Financiering Financiering Subtotaal Financiering		
	X	Exploitatiekosten Exploitatiekosten Subtotaal Exploitatiekosten		
	Z	Baten Baten Subtotaal Baten		
			Totale investerings- en exploitatiekosten	

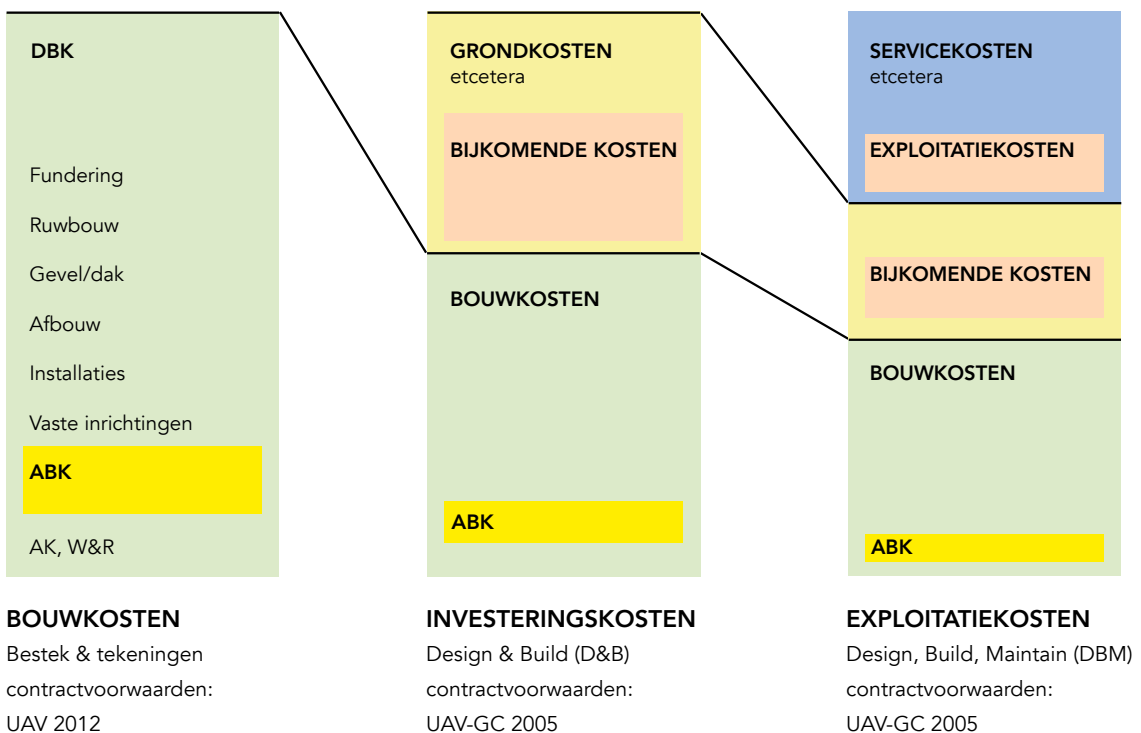
2. Model Algemene bouwplaatskosten (ABK)

De contractvorm is van invloed op de plaatsing van kosten. In DBFMO contractvormen, of afgeleiden daarvan, komt steeds vaker een M-component voor in de vorm van meerjarig onderhoud. Beheer en onderhoud en wat daar voor nodig is, valt op zichzelf buiten het kader van deze brochure (zijnde exploitatiekosten). Wat wel binnen het kader valt, is het (voorbereidend) gedeelte van beheer en onderhoud dat uitgevoerd wordt in de ontwerp- en realisatiefase van een project.

In de ontwerpfase vinden werkzaamheden plaats die thuishoren in de bijkomende kosten. Hierbij valt te denken aan het uitwerken van een onderhoudsstrategie, opzetten en opwaarderen van TOM's en TCO's, uitwerken en afstemmen van materiaaladviezen en ontwerpreviews. In de realisatiefase vinden werkzaamheden plaats die thuishoren in de ABK. Zoals 'promoten' en bewaken van het gedachtengoed uit de ontwerpfase en het informeren, afstemmen en overdragen aan de klant of gebruiker.

Indien het bovenstaande wordt uitgezet in de scope van de aanbiedingsomvang in % dan kan dit als volgt worden weergegeven:

Figuur 3. Contractvormen

Toelichting figuur 3: de aanbieder stelt afhankelijk van de contractvorm een aanbiedingsprijs op. Stel, deze wordt op 100% gesteld, dan zal de opbouw van de aanbiedingsprijs afhankelijk van de scope (contractvorm) worden bepaald. NB: dit figuur geeft dus niet een verschuiving in kosten weer, maar wel een procentuele verschuiving in scope op basis van de contractvorm.

2.5 Algemene kosten en Algemene bouwplaatskosten

Algemene (bedrijfs)kosten (AK) omvatten alle indirecte kosten die op grond van het ontbreken van een (direct of indirect) verband met het bouwwerk, dan wel uit overwegingen van praktische doelmatigheid, niet aan bouwwerken kunnen worden doorberekend.

Voor kostensoorten die onder de algemene kosten vallen, wordt verwezen naar het model dat wordt gehanteerd in het jaarlijks onderzoek van het Economisch Instituut voor de Bouw (www.eib.nl) naar de hoogte van algemene kosten.

Op het terrein van AK en ABK zijn er op enkele posten in de praktijk onduidelijkheden waar deze worden geplaatst. Een voorbeeld is calculatie: bij calculatie wordt in het AK-model van het Economisch Instituut voor de Bouw een scheidingslijn aangegeven bij verkregen/ niet verkregen werken; kosten calculatiewerkzaamheden bij verkregen werken worden doorgeboekt naar de ABK en kosten calculatiewerkzaamheden van niet verkregen werken vallen in de AK. Gangbare praktijk is echter dat alle kosten rondom calculatie in de AK vallen en calculatiewerkzaamheden voor contractbewaking in de ABK vallen.

Voor dit nieuwe ABK-model wordt als richtlijn gehanteerd om kosten behorende bij het project zoveel als mogelijk door te belasten in de lijn met model AK van het EIB, mits dit praktisch doelmatig is, bijvoorbeeld door financieel administratieve lasten in relatie tot de grootte van een project.

3. Model ABK

3.1 Rubricering

Het model ABK, dat aan de bepaling van de ABK ten grondslag ligt, onderscheidt de ABK naar projectkenmerken, aard van de voorzieningen en kostenkenmerken. De projectkenmerken (type, aard en grootte) zijn ondergebracht in Rubriek 0 van het model. De bouwplaatsfuncties zijn onderverdeeld naar rubriek 1 tot en met 7:

- Rubriek 0: Algemene projectgegevens
- Rubriek 1: Leidinggevend en ondersteunend personeel
- Rubriek 2: Voorzieningen personeel op de bouwplaats
- Rubriek 3: Inrichting en beheer van het bouwterrein
- Rubriek 4: Transport en logistiek
- Rubriek 5: Tijdelijke aansluitingen
- Rubriek 6: Inzet klein materieel
- Rubriek 7: Bijzondere ABK (specials)

Rubriek 1 bestaat alleen uit tijdgebonden kosten. De rubrieken 2 tot en met 7 bestaan uit kosten van voorzieningen die eenmalig zijn en uit kosten die samenhangen met de duur van het gebruik van voorzieningen (tijdgebonden). In paragraaf 3.3 wordt ingegaan op bijzondere ABK. In paragraaf 3.4 wordt ingegaan op kosten die gerelateerd zijn aan de ABK, maar die toegekend dienen te worden aan andere elementen binnen het totaal van het ontwerp- en bouwtraject.

3.2 Model ABK

Onderstaand is het model ABK 2018 met hoofd- en sub-rubrieken weergegeven. De onderstaande voorbeelden per rubriek en sub-rubriek zijn richtinggevend, maar niet uitputtend.

Figuur 4. Classificatie ABK model 2018

EK = Eenmalige kosten / TGK = Tijdgebonden kosten

	EK	TGK
 rubriek 0		
Algemene projectgegevens Algemene gegevens (geen kosten)		
0.1 Projectgegevens		
Totaal .....m2 BVO	☐	☐
Bebouwd oppervlak m2	☐	☐
Geveleppervlak m2	☐	☐
Aantal woningen .....st	☐	☐
Aangehouden ontwerpdocumenten, planning en bouwplaatsinrichting (incl. datum)	☐	☐
0.2 Uitvoeringsduur		
Engineering/ontwerpfase:	☐	☐
Start :	☐	☐
Oplevering :	☐	☐

3. Model ABK

Onderbouw : .....

Bovenbouw : .....

0.3 Contractvorm

UAV 2012/UAV-GC/D&C/E&C

rubriek 1

EK TGK

Leidinggevend en ondersteunend personeel

Loon- en salariskosten, inclusief reis- en onkostenvergoeding

1.1 Management

Projectdirectie

Projectleiding

1.2 Uitvoering

Uitvoering

1.3 Bouwvoorbereiding

Werkvoorbereiding

Contractbewaking

BIM modellering/engineering/coördinatie uitvoeringsfase

1.4 Ondersteunend personeel

Facilitaire/secretariële ondersteuning

Projectadministratie

KAM-coördinatie

Systems engineering

rubriek 2

EK TGK

Voorzieningen personeel op de bouwplaats

2.1 Tijdelijke accommodaties

Directie- en schaftketen, units met voorzieningen

Bouwkundige inrichting

Inventaris

Was- en kleedruimtes

Tijdelijke toiletvoorzieningen

Installatietechnische inrichting

Schilderwerk, stoffering, zonwering

Straatwerk t.b.v. keten en units

Kantineverbruik, koffieverstrekking/automaat

Schoonhouden keet

Verbruikskosten, bijv. kantoorbenodigdheden

2.2 Voorzieningen communicatie en databeheer

Communicatie-apparatuur

Data-verwerkingsapparatuur

Software

Multifunctional/kopieermachine/ printer

Kopieer- en lichtdrukkosten

2.3 Voorzieningen voor VGWM (veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu)

Collectieve veiligheidsvoorzieningen zoals toolbox meeting, instructie veiligheid	☒	☒
Advieskosten veiligheid	☒	☒
Veiligheids- en gezondheidsplan uitvoeringsfase	☒	☐
Persoonlijke beschermingsmiddelen voor personeel en bezoekers	☒	☒
Veiligheidscoördinator	☐	☒
EHBO voorzieningen	☒	☐

rubriek 3

EK TGK

Inrichting en beheer van het bouwterrein

3.1 Bouwterreininrichting en -ontruiming

Vergunning t.b.v. bouwterrein	☒	☐
klic-melding	☒	☐
Bouwterrein: uitzetten, inrichten	☒	☐
Hoofdmaatvoering	☒	☐
Bouwbord (reclame)	☒	☐
Tijdelijke drainagevoorzieningen	☒	☐
Herstel openbare eigendommen	☒	☐
Beschermen bomen	☒	☐
Opruimen en schoonmaken tijdens de bouw	☐	☒

3.2 Afscheiding bouwterrein

Bouwterreinafscheiding zoals bouwhek, poort, schutting met valbeveiliging	☒	☒
---	-------------------------------------	-------------------------------------

3.3 Bouwwegen

Bouwwegen incl. grondwerk	☒	☐
Tijdelijke bruggen/duikers e.d.	☒	☒
Herstel definitieve bestrating	☒	☐
Opstelplaatsen laden, lossen, kraan	☒	☐
Parkeervoorziening personeel	☒	☒
Looproutes	☒	☒

3.4 Verkeersvoorzieningen

Aanduidingsborden/verkeerslichten buiten bouwterrein	☒	☒
Aanduidingsborden bouwterrein	☒	☒
Aanduidingsborden in gebouwen	☒	☒
Verkeersregelaar	☐	☒

3.5 Voorzieningen omgeving

Veiligheid omgeving	☒	☒
Vergunningen t.b.v. omgeving (bijv. in- uitrit, afsluiting weg i.v.m. grote stort)	☒	☐
Schoonhouden openbare weg	☐	☒
Precario gebruik openbaar terrein	☐	☒
Doorloop containers	☒	☒

3.6 Bouwafval

Afvalcontainers (eigen en derden) incl. storkosten	☒	☒
Vuilstorkoker	☒	☒

3.7 Ruimte voor opslag en voorbereiding van goederen

Egaliseren terrein t.b.v. opslagplaatsen	☐	☐
Opslagcontainers en magazijnopslagloodsen	☐	☐
Magazijnbeheerder	☐	☐
Zaagloods	☐	☐

3.8 Bewaken bouwterrein/accommodaties

Beveiliging keten en bouwterrein incl. alarmopvolging	☐	☐
Toegangscontrole/bewaking (bijv. paspoort, aanwezigheid, veiligheidsfilm, container controle, personeelsadministratie)	☐	☐

3.9 Veiligheidsvoorzieningen

Veiligheidsvoorzieningen bouw: bijv. vloerandbeveiliging, trapgaten, valbeveiliging	☐	☐
Bezoeken Aboma (inspectie)	☐	☐
Veiligheidsmedewerker	☐	☐
Brandblusmiddelen, brancard, verbandtrommels, e.d.	☐	☐

3.10 Bijzondere reis- en verblijfkosten

Parkeerkosten	☐	☐
Reiskosten (bijv. vanaf hub transport naar binnenstedelijke bouwlocatie, busvervoer)	☐	☐
Verblijfskosten	☐	☐

3.11 Klimaatvoorzieningen

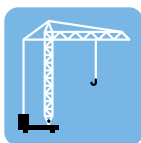
Klimaatschermen	☐	☐
Tijdelijke gevelafdichtingen	☐	☐
Bouwverwarmingsinstallatie	☐	☐
Doorwerkvoorzieningen	☐	☐
Vervangen verlichtingsornamenten en luchtbehandelingsfilters bij gebruik van definitieve installatie	☐	☐
Droogstoken gebouw t.b.v. voortgang in het werk	☐	☐
Afdek materiaal	☐	☐

3.12 Schoonmaak voor oplevering

Eindschoonmaak	☐	☐
Reinigen gevel i.v.m. garantie	☐	☐

3.13 Onderhoudsperiode

Nazorg en garantie tijdens de onderhoudsperiode	☐	☐
---	--------------------------	--------------------------

rubriek 4

EK TGK

Transport en logistiek

incl. arbeids-, verbruiks- en keuringskosten

4.1 Horizontaal transport

Traktoren	☐	☐
Plattewagens	☐	☐
Kruiwagens e.d.	☐	☐
Verreikers	☐	☐
Shovel/heftruck	☐	☐
Portaalkraan op rails	☐	☐
Transportploeg	☐	☐

4.2 Verticaal transport

Bouwliften	☐	☐
Personen/goederenliften incl. liftbediening	☐	☐
Tijdelijk gebruik definitieve liften incl. keuring en bescherming van de definitieve liften	☐	☐
Gevel montagesysteem	☐	☐

4.3 Vaste kranen

Torenkranen	☐	☐
Hijsmiddelen	☐	☐
Hijsbegeleider	☐	☐
Kraanmachinist	☐	☐

4.4 Mobiele kranen

Telescoopkranen	☐	☐
Rupskranen	☐	☐
Vouwkransen	☐	☐
Hijsmiddelen	☐	☐

4.5 Klimmiddelen

Ladders	☐	☐
Tijdelijke trappentoren	☐	☐
Rolsteiger	☐	☐

4.6 Tijdelijke constructies

Tijdelijke (hulp)constructies incl. engineering	☐	☐
---	--------------------------	--------------------------

rubriek 5

EK TGK

Tijdelijke aansluitingen

5.1 Ontwerp tijdelijke aansluitingen

Ontwerpkosten tijdelijke installaties (reken- en tekenwerk)	☐	☐
Grondwerk en klic-melding	☐	☐

5.2 Elektra

Aansluitkosten	☐	☐
Distributienet bouwterrein en bouwwerk	☐	☐
Bouwverbruik (incl. vastrecht)	☐	☐
Provisorium (tijdelijke trafo-ruimte)	☐	☐
Aggregaat	☐	☐
Verlichtingsinstallatie	☐	☐
Lichtmasten	☐	☐

5.3 Water

Aansluitkosten	☐	☐
Distributienet bouwterrein en bouwwerk	☐	☐
Bouwverbruik (incl. vastrecht)	☐	☐
Watermeterput	☐	☐
Hydrofoorinstallatie	☐	☐
Materialen voor distributienet	☐	☐

5.4 Gas

Aansluitkosten	☐	☐
----------------	--------------------------	--------------------------

3. Model ABK

Distributienet bouwterrein	☐	☐
Bouwverbruik (incl. vastrecht)	☐	☐
Materialen voor distributienet	☐	☐
Keurings-en vergunningskosten	☐	☐
Propaan- of aardgasinstallatie en voorzieningen	☐	☐
5.5 Riolering		
Bouwriolering	☐	☐
Aansluitkosten	☐	☐
Septic tank	☐	☐
Lozingskosten tijdelijk riool	☐	☐
5.6 Data		
Communicatie- en/of datadistributienet	☐	☐
Netlijnen	☐	☐
Internetverbinding	☐	☐

rubriek 6

EK TGK

Inzet klein materieel

6.1 Bewerkings- en verwerkingsmiddelen

Klein gereedschap: van elektrische boor-, schroef-, decoupeerzaag- machines t/m elektrische zaagtafels	☐	☐
Gebruiksmaterialen: bijv. zaagbladen, boren	☐	☐
Reparatie en onderhoud klein materieel	☐	☐
Keuringskosten klein materieel	☐	☐
Betonverwerkingsmiddelen: bijv. trilnaald en schuurmachine	☐	☐
Steenverwerkingsmiddelen: bijv. speciemolen, steenkruiwagens	☐	☐
Houtverwerkingsmiddelen: bijv. tafelzaagmachine, cirkelzaag	☐	☐
Metaalverwerkingsmiddelen: bijv. lasinstallatie, metaalverspaningsgereedschap	☐	☐
Glasverwerkingsmiddelen	☐	☐

6.2 Meetinstrumenten

Meetinstrumenten: bijv. waterpastaestel, theodoliet	☐	☐
---	--------------------------	--------------------------

rubriek 7

EK TGK

Bijzondere ABK (specials)

Transitieterrein (HUB) waaronder hekken, precario, beveiliging, energie (incl. accommodaties)	☐	☐
Centrale projectorganisatie bij combinatiewerken (koepel)	☐	☐
Zelfklimmende bouwloods	☐	☐
Bouwplaatsinrichting op oppervlaktewater	☐	☐
Inzet transporthelikopter	☐	☐
Extreme veiligheidsinzet	☐	☐
.....		

3. Model ABK

Toelichting op enkele posten:

- Leidinggevend en ondersteunend personeel: in de ABK zitten functies die (in principe) direct op de bouwplaats aanwezig zijn t.b.v. realisatie.
- Kranen: kraankosten die toebedeeld kunnen worden aan een specifiek onderdeel van de bouw worden in de directe kosten meegenomen. Bijvoorbeeld bij staalconstructies, prefab beton of houtconstructies. Kraankosten die niet toebedeeld kunnen worden aan een specifiek onderdeel van de bouw worden in de ABK meegenomen.
- Steigers inclusief eventuele voorzieningen: steigerwerk dat aan een specifiek bouwonderdeel kan worden toebedeeld, wordt in de directe kosten meegenomen. Bijvoorbeeld bij gevelwerk, kosten steigers compleet incl. netten, zeilen en afdakje (bijvoorbeeld stuc gevels).
- Verbruiks- en gebruiksmaterialen: verbruiksmaterialen (bijv. schroeven, draadnagels) vallen onder directe kosten en gebruiksmaterialen (bijv. zaagbladen) vallen onder ABK.

3.3 Bijzondere ABK (rubriek 7)

Kosten die voldoen aan de definitie ABK, dus thuishoren in één van de zes rubrieken, maar afwijken van omstandigheden zoals bij normale projecten gewoon zijn, worden bijzondere ABK (specials) genoemd. Deze geven bij normale plaatsing in de ABK een (substantiële) vervuiling van de te verwachten 'standaard' omvang.

Bijzondere ABK zijn te plaatsen in Rubriek 7 van het ABK-model.

Ter verduidelijking volgen enkele voorbeelden:

- De bouwplaatsinrichting van bouwprojecten op oppervlaktewater (bijvoorbeeld Theater en woontorens in het Weerwater te Almere).
- Spoorveiligheid en spoorgebonden materieel bij bijvoorbeeld treinstations.
- Inzet van transporthelikopter voor logistiek bij moeilijk bereikbaar project.
- Extreme veiligheidsinzet bij industrieprojecten (bijvoorbeeld brandwachten, extra uitvoerder en veiligheidskundige per x aantal bouwplaatsmedewerkers, materieel met overdrukcabine, brandvertragende kleding, transportbegeleiders, enzovoort).
- Zelfklimmende bouwloods bij hoogbouw (bijvoorbeeld het EMC te Rotterdam).
- Centrale projectorganisatie (ook wel bekend als koepelkosten) bij combinatiewerk en/ of grote werken.

3.4 Niet tot ABK behorende kosten

Regelmatig worden door het bouwbedrijf werkzaamheden verricht die niet tot de ABK behoren. In onderstaande tabel zijn hiervan een aantal voorbeelden gegeven, waarbij tevens is aangegeven in welke rubriek van de NEN 2699 deze geplaatst kunnen worden.

Daarnaast zijn in deze tabel onder 'Diverse bouwkosten' een aantal kostenposten weergegeven die soms onder bouwplaatskosten geplaatst worden, maar die onder de directe kosten in de begroting geplaatst zouden moeten worden.

Figuur 5. Niet tot de ABK behorende kosten

Plaats volgens NEN 2699		Niet tot de ABK behorende kosten	Voorbeelden
hoofdrubriek	subrubriek		
Grondkosten	A2A A2A A2B	Kosten bouwrijp maken bouwterrein	Sloop bestaande opstallen Rooien bomen e.d. Saneren grond
Directe kosten	B1A B1A B1A B1A B1A-H B1A-H B1D B1A-H B1A B5E	Diverse bouwkosten	Nulmeting, monitoring Bemaling incl. heffingen, leges, energiekosten Uitzetten gebouw Damwanden Maatvoering tijdens de bouw excl. hoofdmaatvoering 'Normale' reiskosten (in uurtarief) Steigerwerk Tijdelijke (hulp)constructies Luchtdichtheidsmetingen CAR, DIC
Algemene Kosten (AK)	B5D B5D B5D B5D	Diverse kosten bouwbedrijf	Calculatie Inkoop Bankgaranties WA-verzekering
Bijkomende kosten	D2B D2B D2B D2B D2B D2B D2B	Ontwerp- en advieswerk	Honoraria (o.a. architect en adviseurs) BIM-werkzaamheden ontwerp Omgevingsmanager Veiligheids- en gezondheidsplan ontwerpfase Certificeringskosten bijv. energielabel, BREEAM en LEED Private bouwplantoetsing en kwaliteitsborging Ecologen Opnamerapport belendingen
Bijkomende kosten	D2C D2D D2H D2I D2I D2E	Diverse bijkomende kosten	Aansluitkosten van definitieve situatie Leges bouw- en gebruiksvergunning Ontwikkelingskosten Verkoopkosten Kopersbegeleiding PI-verzekering

Bijlage I: Rubricering van de investeringskosten volgens NEN 2699

De complete rubricering van NEN 2699 onderscheidt 4 niveaus:

Niveau 1: Rubrieken

Niveau 2: Clusters

Niveau 3: Elementclusters

Niveau 4: Elementen

Onder deze niveaus benoemt NEN 2699 nog 2 niveaus:

Niveau 5: Technische oplossingen (van elementen)

Niveau 6: STABU-specificaties / Mamo-regels.

De inrichting van niveau 5 en 6 wordt door de norm vrijgelaten.

Figuur 6. NEN 2699 niveau 1 en 2

A	GRONDKOSTEN
1	Inbreng grond (inclusief bestaande opstallen)
2	Sloopwerken — milieukosten
3	Infrastructurele voorzieningen
4	Bovenplanse verevening (kosten minus baten)
B	BOUWKOSTEN
1	Bouwkundige werken
2	Installaties
3	Vaste inrichtingen en voorzieningen
4	Terrein
5	Indirecte bouwkosten
C	INRICHTINGSKOSTEN
1	Bedrijfsinstallaties
2	Losse inrichtingen
D	BIJKOMENDE KOSTEN
1	Bijkomende kosten grond
2	Bijkomende kosten bouw
3	Bijkomende kosten inrichting
4	Aanloopkosten (bedrijfshuisvesting)
E	ONVOORZIEN
1	Onvoorzien
F	BELASTINGEN
1	Omzetbelasting
2	Bijzondere belastingen
G	FINANCIERING
1	Financieringskosten/rente (grond)
2	Financieringskosten/rente (bouw)

Bijlage II: Verklarende woordenlijst en literatuurlijst

Verklaring woorden/begrippen:

Aboma:	Instantie die keuringen verzorgt van groot materieel, zoals hijskranen, maar ook van handgereedschap en divers hulpmateriaal, zoals rolsteigers, schroefstempels en leuninghouders, en bijvoorbeeld vangnetten, daklichten of kooiladders beoordeelt.
AK:	Algemene kosten omvatten alle indirecte kosten die op grond van het ontbreken van een (direct of indirect) verband met het bouwwerk, dan wel uit overwegingen van praktische doelmatigheid, niet aan bouwwerken kunnen worden doorberekend.
ABK:	Algemene bouwplaatskosten zijn kosten die direct samenhangen met het bouwproject, maar geen direct verband hebben met de onderdelen van het bouwobject. De ABK zijn kosten van voorzieningen, productiemiddelen en daaraan verbonden arbeid die in het project worden gebruikt, niet direct aan onderdelen van het bouwobject kunnen worden toegerekend en die niet in het project achterblijven.
BIM:	Het bouwwerkinformatiemodel, in het Engels Building Information Model, is een digitaal model van een bestaande en/of geplande constructie, opgebouwd uit objecten waaraan informatie is gekoppeld.
BKK:	Bijkomende kosten zijn kosten die betrekking hebben op voorbereiding en begeleiding.
BREEAM:	Building Research Establishment Environmental Assessment Method Keurmerk voor duurzame vastgoedobjecten.
CAR:	Construction Allrisk verzekering is een schadeverzekering die schade dekt ontstaan gedurende het bouwen, oprichten, construeren en monteren van (bouw)werken.
DBK:	Directe Bouwkosten zijn kosten die direct verband houden met de onderdelen van het bouwobject.
DBFM(O)	Een Design, Build, Finance & Maintain (& Operate) is een geïntegreerde contractvorm, waarbij de opdrachtnemer verantwoordelijk is voor de financiering, het ontwerp en de bouw van een object, maar ook voor het onderhoud. Indien de opdrachtnemer tevens verantwoordelijk is voor de exploitatie, dan is er ook sprake van een O.
DIC:	Difference In Conditions. Indien een opdrachtgever zelf een CAR-verzekering sluit voor het werk, meldt de bouwer het werk bij zijn eigen verzekering af. Omdat de door de opdrachtgever afgesloten verzekering nooit volledig hetzelfde dekt als de verzekering die de bouwer normaal gesproken afsluit, worden de verschillen afgedekt middels een DIC-verzekering.
HUB:	Ook wel transitierrein genoemd. Een HUB is het knooppunt in een netwerk waar de herverdeling van lading (of passagiers) plaatsvindt naar eindbestemmingen. Voor de bouw is het een methode om vervoersstromen van, met name projecten met een (te) kleine bouwplaats, te bundelen door middel van een zogenaamde 'HUB', waarbij bouwmaterialen, door de leveranciers geleverd, naar een opslaglocatie (de HUB) worden gebracht. Daar worden de materialen gebundeld, zoals ze in het bouwproces gebruikt worden, en just in time geleverd.
IBK:	Indirecte Bouwkosten zijn kosten die direct samenhangen met het bouwproject, maar geen direct verband hebben met de onderdelen van het bouwobject. (ABK, opslagen etc.)

KAM coördinator:	De KAM-coördinator (Kwaliteit, Arbeidsomstandigheden en Milieu) is als staffunctionaris verantwoordelijk voor de kwaliteit, arbeidsomstandigheden en de zorg voor het milieu binnen een bedrijf.
KLIC-melding:	KLIC is het Kabels en Leidingen Informatie Centrum dat wordt beheerd door het kadaster. De Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (WION), ook wel grondroerdersregeling genoemd, is een Nederlandse wet die op 1 juli 2008 in werking is getreden. Sinds 1 oktober 2008 is het verplicht om bij elke 'mechanische grondroering' een graafmelding bij het Kadaster te doen.
Koepelkosten:	Dit zijn de kosten die betrekking hebben op de centrale projectorganisatie die nodig zijn om het project centraal aan te sturen, niet zijnde de stafkaosten genoemd in de ABK.
LEED:	Leadership in Energy & Environmental Design. Certificering gericht op een duurzamere aanpak van het ontwerp, de uitvoering en het beheer van de gebouwde omgeving.
PI-verzekering:	Professional Indemnity Insurance of Bouw Ontwerp Verzekering (BOV) . De aansprakelijkheidsverzekering voor de ontwerpende aannemer, BOV/PI, verzekert de aannemer tegen aansprakelijkheid voor schade aan een (bouw)werk, herstellkosten door gebreken in het (bouw)werk en de financiële gevolgschade die het gevolg is van fouten in een ontwerp waarvoor de aannemer aansprakelijk is.
TOM:	Trade Off Matrix, dit is een afwegingsmatrix van factoren die doorslaggevend kunnen zijn, zoals kosten, tijd, projectrisico's, milieuvriendelijkheid, wegingsfactoren enzovoort.
TCO:	Total Cost of Ownership, dit is een methode voor het bepalen van een totaalbedrag aan kosten voor een product gedurende de gehele levenscyclus/gebruikperiode, dus van aanschaf tot het moment van afstand doen.
WA-verzekering:	Verzekert aansprakelijkheidsrisico's van, in dit geval, bouwbedrijven.

Geraadpleegde literatuur:

- NVBK brochure 'Indirecte en algemene bouwkosten 1997/1998'
- RRBouwrapport 140 'Algemene BouwplaatsKosten (ABK) van B&U-projecten 2010'
- RRBouwrapport 125 'Algemene kosten en aanbiedingskosten bij bouwbedrijven'
- Algemene kosten in het bouwbedrijf 2013-2015 van het Economisch Instituut voor de Bouw
- Elementenmethode '91 hoofdstuk 'Indirecte projectvoorzieningen'
- Gereviseerde elementenmethode '91 (2005)
- Nederlandse norm NEN 2699 (nl) Investerings- en exploitatiekosten van onroerende zaken - begripsomschrijvingen en indeling

Bijlage III: Overzicht werk- en klankbordgroep

Werkgroep

NVBK

voorzitter

Dhr. H. (Henk) Huls

Huls Bouwkostenmanagement b.v.

Burg. Roelenweg 29

8031 ES Zwolle

Tel. 038 - 422 40 90

h.huls@huls-bkm.nl

Mevr. N.J.W.M. (Nicole) van Kuijk

Vitruvius Bouwkostenadvies

Europalaan 28D

5232 BC Den Bosch

Tel. 073 - 220 00 64

nvk@vitruviusbouwkostenadvies.nl

Dhr. R. (Roy) Francke

AT Osborne B.V.

J. F. Kennedylaan 100

3741 EH Baarn

Tel. 035 - 543 43 43

rfr@atosborne.nl

Dhr. R. (René) Wagter

BKS Schagen

Harmenkaag 14

1741 LA Schagen

Tel. 0224 - 29 65 80

r.wagter@bksschagen.nl

Bouwend Nederland

Dhr. G.J. (Gerard) Bijl

Visser & Smit Bouw

Postbus 54508

3008 KA Rotterdam

Tel. 010 - 313 10 00

g.bijl@visserensmitbouw.nl

secretaris

Mevr. N.N. (Nathalie) van Dalen

Postbus 340

2700 AH Zoetermeer

Tel. 079 - 3 252 252

n.vandalen@bouwendnederland.nl

Klankbordgroep

Veel dank gaat uit naar de grote groep leden van NVBK en Bouwend Nederland die tijdens het ontwikkelen van het nieuwe model ABK de werkgroep voorzien heeft van opbouwend commentaar ter verbetering van het model ABK. Binnen Bouwend Nederland gaat specifiek dank uit naar Dura Vermeer Bouw, Heijmans, Hurks Bouw en Visser & Smit Bouw die hebben deelgenomen aan de klankbordgroep en de werkgroep (meermaals) heeft voorzien van diepgaande, waardevolle voorstellen ter verbetering van het model en de brochure. Bij de NVBK gaat dank uit naar de leden IAA Architecten, IGG Bouweconomie en Fokkens Bouwkosten, die met waardevolle commentaren reageerden op het concept model ABK en de brochure.

Tevens gaat veel dank uit naar Tim de Jonge, voorzitter van NEN 2699-subcommissie, voor zijn inhoudelijke bijdrage aan het model ABK en de aansluiting daarvan op NEN 2699:2017.

ALGEMENE
BOUWPLAATSKOSTEN
MODEL 2018